

Бююн – Студентлени халкъла аралы кюню

«Акъ халатлы адамланы ишлерине къараргъа не кезиуде да бек суйгенме»

РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну Пятигорскда медицина-фармацевтика институтуну (ПМФИ) ВолгГМУ филиалыны ючюн курсуну студенткасы Аппайланы Элина Россейни Правительствовосуну стипендиатыды.

Хунерли къыз айтханнга кере, медицина жаны бла окъургъа ол гитчелигинден окъуна мурат этгенди. «Мен акъ халатлы адамланы ишлерине къараргъа не заманда да бек суйгенме. Аптекагъа барсам, анда сатычулагъа кеп соруула бергенме, юйде да дарманланы ары бла бери салып, ала неге жараганларын окъуп юрешгенме», – дейди Элина. Ол бек иги фармацевт болулгъун а биринчи анасы айтхан эди. «Хау, «фармацевтический, фармацевт» деген сёзлени мен биринчи андан эшитген эдим. Андан сора уа «Мен сайларкъ усталыкъ» деген жазыу ишлеринде фармацевт болургъа суйгеними юсюнден эсгергенлей турганма. Ма энди муратма жетгенме – ПМФИ-де провизор усталыкъгъа юйренеме. Ол а бийик фармацевтика билими болган специалистди, фармацевт а – орта профессионал билимди.

метни да эбине жетер ючюн, кеп окъургъа тюшеди. «Мени фармакологиягъа, фармакогнозиягъа бла биохимиягъа сейирим бютюн уллуду. Ала кыйын предметледиле, алай магъаналары уллуду, сейирликдиле», – дейди къыз. Илму ишини юсюнден айтханда уа, къыз ол жаны бла тинтиулерин фармакогнозия, ботаника эмда фитопрепаратланы технологиялары; неорганическая, физическая эмда коллоидная химия; тыш къырраллы тиллени кафедраларында бардыргъанды. Аны илму башчысы фармакогнозия кафедраны доценти, фармацевтика илмуланы кандидаты Виктория Владимировна Федотовады. «Мен аны бла ишлегенли эки жыл болады. Аны башчылыгы бла «Дарман кырдыкланы ёсдюрюню

экология эмда фармакогностика амаллары» халкъла аралы илму-практика онлайн конференцияда доклад этгенме эмда экинчи жерни алганма. Бу илму ишими магъанасы – жюзюмню чапыракларыны морфология эмда анатомия анализлерин бардыруу эди. Бу битим РФ-ни Къырал фармацевтикасына кирмейди, алай эсе уа, медицинада да хайырланмайды. Болсада, литература шартлагъа кере, жюзюмню бир тюрлюсюню (девичий пятилисточковый) ауруулагъа багъыу затлары бардыла. Аны себепли аны дарманла чыгъарыуда хайырлангыгъа боллукъ эди.

Элины белгилерча дагъыда бир жетишими – латин тилден бла медицина терминлени мурдору жаны бла 15-чи халкъла аралы интернет олимпиадада экинчи жерге тийишли болгъаныды. Бу уришну Ульяновску къырал университети Медицина, экология эмда физкультура факультетинде бардырылады. «Бизни анга ПМФИ-ни тыш къырралланы тиллери кафедрасыны тамата преподаватели Наталья Владимировна Кузнецова хазырагъанды. Аны уста башчылыкъ этююу бла кеп студент лингвистика жаны бла уллу жетишимлеге жетгениди да белгилемей жарамыз», – дейди Аппайланы Элина.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

«Окьюуундан зауукълукъ табар ючюн, тюз сайлау этерге керексе»

Мени бююнню жигитим К. А. Ясауи атлы халкъла аралы къазах-тюрк университетни студенти Токъулану Аслану къызы Алинады. Ол вузну стоматология факультетине хасаниячы къыз 2018 жылда окъургъа киргенди. Бююнлюкде ол 4-чю курсдады. Ушагъыбызда студентка бу окъуу юню къалай сайлагъаныны, башха къыралда билим алган кыйынмыды, деген сорууларыма сыйноп жууапла бергенди.

Алайды да, багъалы газет окъуучула, сизни да Алина бла танышыргъа чакъырабыз. Ким биледи, аны сынамы энта бирлени анда билим алыргъа келлендире эсе уа...

Манга да ол санда. Кеп информацияны къысха заманнга билерге тюшеди, аны себепли кеп окъургъа тюшеди. – Вузда башха къыралдан келгенлеге иги боламыдыла? Сизни кимле окъутдыла? – Битеу преподавательлерибиз ишлерин билген чынтты профессионалладыла. Асламысы доцентле. Сёз ючюн, Мухтар Искендеров Къазахстанны къыбыла жанында стоматологияны мурдорун салгъанды. Ыйыкъ сайын усталыгъыбызгъа кере бизге форумла да ётдюрелди. – Сепендия уа телеймидиле? – Хау, иги окъуыуна мындагы ача бла спепендия аладыла. Меники 65 минг тенгеге жетеди. Бизни ача бла ол 10 минг сомду. Ол манга, ююмден болушлукъ излемей, кесими кечиндире жетеди.

– Окьюудан башха уа не бла кюрешесиз? – Университетде хар кюнден тюрлю-тюрлю жыйылула, тюбешиуле, концертле, кружокла ётедиле. Къазахстанны белгили жырчыларын чакъырып, студентлеге уллу байрамла кырайддыла. Сёз ючюн, биринчи курсха алынганлагъа энчи эс бёлюп, аланы студентге жоралауу жарыкъ ётдюрелди. – **Вузну общежитин, китапханасын, спортзалын жаратамысы? Ала не халдадыла?** – Ол жаны бла хар нени да жаратама. Кеп болмай общежитибизге ремонт этип, жангы мебель да салгъандыла. Жашагъан жерибиз бир отоулу фатарчады. Анда не да барды. Аллай бири ючеуленнге бериледи. Бирге энта эки таулу къыз Созайланы

Талита бла Тёппеланы Лейля турадыла. Китапханабызны юсюнден айтханда уа, ол Азияда эм уллугъа саналады. – **Алина, бу университетде окъуп бошагъанла кёбюсюнде кыйда ишлейдиле?** – Диплом халкъла аралы даражалы болгъаны себепли, ишлерге кыйда да боллукъду. – **Сизге практиканы эм стажировканы ётюу жаны бла вуз болушамыды?** – Хау, ол жаны бла да онгла асламдыла. Бир бирде ишге тохташыу жаны бла да болушлукъ тапдырадыла. – **Медицианы сайларгъа суйгенлеге сен не зат айтырыкъ эдинг?** – Бу усталыкъны адам жалаанда жюргие тартып сайларгъа керекди. Нек дегенде, биринчиден, сен кесинг кыйналлыкъса. Окьюуундан да зауукълукъ табаллыкъ тюрлюсе. Студент жашау а ол жашлыкъ, оюн, кюкю деген затладан кыралады. Терс сайлау бла сен аланы барысындан да кыруу кыалыргъа боллукъса. – **Юйге терк-терк келир онг боламыды?** – Жарсыгъа, аллай онг жалаанда жазда, экзаменлени берип бошагъандан сора болады. Келсем а жуукъларым, къаршыларым бла не къадар кеп заманны ётдюрюрге кюрешеме. Сора Огъары Малкъаргъа бармай, анда табийгъатыбызны кёрмей бир да кетмейме. Бошуракъ заманым болган кезиуде уа Интернетде сабийлени тишлерине къалай кыараргъа кереклини юсюнден хапар айтып, соруулагъа жууапла берирге сюеме.

Ушакъны ХОЛАМХАНЛАНЫ Алина бардыргъанды.

Алгъаракъда къауум жаш болуп, Акъсууну баш жанында таула таба тебирейбиз. Жол башчыбыз ол тийрелени иги билген, анда кыош да тутхан Гайыланы Темирбекди. Холамханланы Ибрагим бла Бабаланы Дауут да былайланы иги танийдыла. Алай бла, беш киши болуп, жолгъа чыгъабыз. Улоуубуз игиди, кыйын жоллада жюрючады.

Элден чыгъа келген жерде, жолну онг жанында кезлеу барды. Таза, сууукъ суу. Анга Нюзюрню шауданы дейдиле. Аны хапарын эшитип, элден тышындан да кепле келедиле ары суу алыргъа. Бютюнда жайны исси конлеринде. Алгын бир быргъыдан чыкыгъаны себепли адамлагъа бир аз

Жолоучулукъ

Нюзюрню шауданындан Темирбекни къошуна дери

сюелирге тюше эди. Шёндюу уа тийреси да тапландырылгъанды. Суу юч быргъыдан чыгъарча этилгенди. Алайда тохтайбыз. Суусабызны къандырабыз. Аны жаратханнга да шукур эте, андан ары тебирейбиз. Жолгъа тийилмей турса, юсю бла машинала, тракторла жюрюселе, жауунла, къар суула ашай, талай турсала, бузулмай къалмайды. Жолну халына кыарамай, Темирбек машинаны къызындырады. Хари сууну боюну бла барабыз. Анга Нальчикка дейдиле. Нюзюрню шауданындан бир кычырым чакълы барганлай, Хари суудан ётген кёпюрге жетебиз. Анга Харбыз кёпюрге дейдиле. Алай а нек айтадыла? Тёгерге къалын агъачды. Сыртла, тейле, бахча ишлерча ёзен жокъду. Харбыз бери кыйдан чыкыгъанды деригинг келеди.

Иш а былай болгъанды. Урушну аллында, элдеде ара мюккле кыралгъан жыллада, тауда ишленген колхозчулагъа ат арба бла харбызла жибергендиле. Алайда уа агъачдан жангы кёпюрге ишленип болады. Атла кёпюрге мингенлей, агъач тауушка тохтап, жерлеринден тепмей къаладыла.

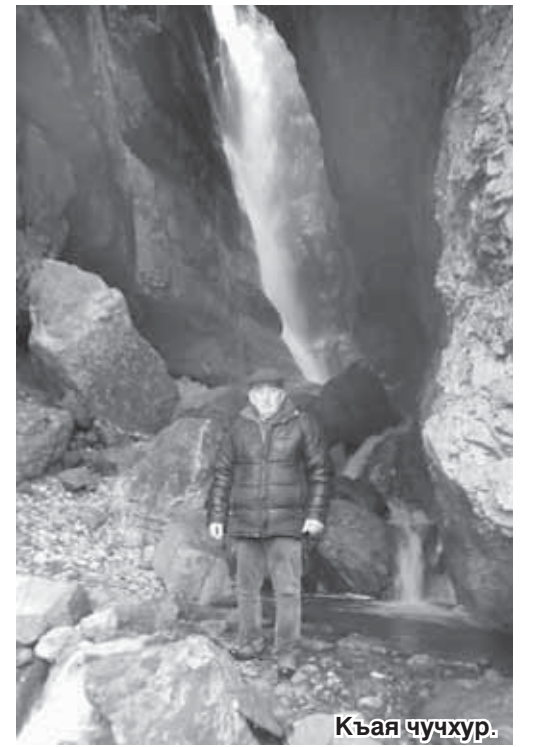
Тёбен кёлле.

Арбачы атлагъа къамичини жетдиреди. Ол заманда атла бирден алгъа секиредиле. Арба бир жанына ауады. Харбызла суугъа тёголедиле. Аны хатасындан тауда ишлеген малчыла ол иги кёгетден кыруу къаладыла. Андан бери кеп жылла оздула. Агъач кёпюрге тосурады. Аны оруннуа темир-бетон кёпюрге ишленгенди. Кеп тёлюле да алышдыла бир бирлерин. Харбыз деген ат а бююн да айтылганлай турады. Кёпюрден ётноп дагыда бир аз барганлай, суула къошулган жерге жетебиз. Алайда Хари суунуа кёлледен эмда къа-

зан къолдан келген суула къошуладыла. Ол жер а уллу жолдан бир аз энишгерек тошоюду. Сууланы жагъаларын къалын жерк агъач басылды.

Биз ары да тюшебиз. Дагыда ызыбызгъа къайтып, уллу жол бла Темирбекни къошуна тебирейбиз. Бир аз барганлай, эки жол айырылганнга тюбейбиз. Сол жанындагы Сары-Тала жанына барады. Онг жанындагы уа – Уллу-Кёллеге, Темирбекни къошу да андады.

Алгъа Хари сууну эки жеринден ётебиз. Биринчиде кёпюрге жокъду. Анга Хари сууну боюну дейдиле. Экинчисинде уа кёпюрге барды. Анга уа Шабатайны кёпюрге дейдиле. Шабатай Биттирланы кишилериди.

Къая чучхур.

алда жолубуз бар эди да, тебиредик. Кюн а чууакъды. Ол бизни къуандырады. Дагыда бир аз баргъандан сора, Темирбекни къошуна жетдик. Бу тийреде жолну хатасы жокъду. Аны бла келип, темир къабакъ эшикке тирелдик. Андан ётгенден сора, ариу кек тала башланады. Тёп-тёгергеги бегитилип, ичинде атла, тууарла отлай. Таланы ары жанында гитче суу саркъады. Аны жанында уа кёл. Гайы улу, алайдан кыарап, таланы шимал жанында къалын агъач басып турган бий-

ик, узун сыртны кёргозтеди. Аны баш жанына алаша булутла жыйыла тебирейдиле. «Баам, кюн бузула болур», – дейди. «Алай болургъа ушан турады», – деп къатлайды Баба улу да.

Кеп да турмай алаша къалын туман тийрени басды. Тёрт-беш атламдан жукъ да кёрюнмей къалды. Биз алайда бир аз мычыдыкъ. Сора Баба улу: «Сыртны аякъ жаны кыарганы аягычча, экиге айырылады да, андан атагъандыла Къаргъааякъ деп», – дейди.

Ол кюн Темирбекни къошунда солугъан, сыйланган да этдик. Аш къанганы артында кеп ариу алгышла да айтылдыла. Андан да зауукълу уа ол сейир жерлени кёргенибиз эди.

Тешикли къаяны аллында.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Жандауурлукъ

Ариулукъну, огъурлулукъну да жая

Нальчикде «Гранд-Кавказ» къонакъ юйде тёрге айланган жандауурлукъ кёрмюч бардырылгъанды. Ары салынган чыгъармала Фатимат Магомедованы коллекциясындандыла. Эки уллу залда да жер-жерли эмда республиканы суратчыларыны эллиге жууукъ ишлерин кёрюрге боллукъ эди. Суратла сатылган да этгендиле. Аладан тюшген файданы тиширну кеси башчылыкъ этген «Муратла толадыла» деген

сом тюшгенди. Ала барысы да республиканы больница-ларинда кеслерине бакъдыра турган сабийлеге болушлукъгъа берилгендиле, – дегенди фондну башчысы. – Битеу да фондну эсебинде болушлукъ керекли эки жюз кызычыкъ бла жашчыкъ бардыла. Ала бизни болушлугъубузу сезедиле. Бусагъатда болум бир кесек тюрленгенди, алай спонсорланы хайырындан аурууларындан

Фатима Магомедова, Жанна Канукова, Лариса Бабугоева.

жандауурлукъ фондха ётдюрюп, Къабарты-Малкъарда саусуз сабийлеге болушлукъгъа береди. – Муну аллында кыралгъан кёрмючде оюнч сурат сатылгъанды, аладан эки миллион

кытулган сабийлени саны кёбейе барады, – деп да чертгенди коллекционер. Ол предприниматель Лариса Бабугоевагъа эмда Россейли суратчылары бла искусствовденли бирикдирген битеу-

россей чыгъармачы жамауат организацияны (ВТОО) Къабарты-Малкъарда бёлюмюню таматасы Жанна Кануковагъа быллай кёрмючле кырап турургъа себеплик этгенлери ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди. Фатима Магомедова не заманда да коллекциясына кеси жаратхан ишлени алады. Алай эсе уа сабийлени сауукъларын игилендире ючюн, сатхан суратлары да анга бек багъалдыла», – деп чертгенди Жанна Канукова, кёрмючню ача. «Бизни къонакъ юйде кыралгъан быллай аламант кёрмючледен бу ючюнчюсюдо. Биз не заманда да алагъа болушургъа хазырбыз. Къонакъ

юню къабыргъаларын ариу суратла жасагъанлары, аладан тюшген файда уа сабийлеге болушлукъгъа кыратыллыгы да мени бек къуандырыгъа сюебиз», – дегенди КъМР-де Кеп жаны бла ишлеген жаш тёлю араны келечиси Айна Магомедова. **ХОЛАМЛАНЫ Марзият.** Суратла авторнудула.

17 ноябрь – Полицияны участка уполномоченныйни кюнү

«Аманлыккыны, бузукълуккуну кёрсенг, къаты бла ётюп кеталмайса»

Полицияны участковый дегенде бек алгъа эсибизге ким келеди? Тамата тёлюню – «Сельский детектив» кинодан Анискин, жаш адамланы уа, баям, «Чужой район» сериалдан Фролов.

САНСЫЗ БОЛМАЗГЪА

Кертиди, полицияны участка уполномоченныйлери халкъгъа эм жуукъдула, хар орамда, юйде, ол угъай, фатарда ким жашагъаны, не бла кюрешгенин окъуна биледиле дерчады. Аланы жуу-апплыкълары артыкъда кенгди – аманлыкканы профилактика-сындан башлап инсанлагъа болушуу, бузукълукканы ачыкълауа себеплик этиуге дери.

Ол алай болгъанына уа полицияны тамата участка уполномоченныйни, Нальчикде УМВД-ны 8-чи номерли административ участка-сыны таматасы, полицияны майору Атабийланы Хабибни жашы Мурат бла бирге ол жууаппы участкада жауу баргъаныбызда тюшонгемме.

Полицияны участка уполномоченныйлери 205-чи номерли бегимни башчылыккыга алып ишлейдиле. Анга тийишлиликде уа, бир участковыйни жууаппылыгында 2-4 мингге дери инсан барды. Сёзге, Мурат башчылык этген административ бёлюм шхарны эм уллу кесегинде право нызамны сакълайды – Киров аты орамдан башлап Карашаев-Ленин-Тарчоков орамла бирге къошулган жерге дери. Былайда уа шхарда эм уллу тюклене орналыпдыла, кеп къатлы юйдеде уа ненча адам жашайды!

Къыралда болгъан тарихлеге кёре, хар тёртюнюк аманлыккы участкакыйни болушлугуу бла тинтиледи. «Махтанып айтмай-ма, алай бизни бёлюмюню полициячыларыны хар бири да бек аздан юч аманлыккыны ачыкъла-лагъандыла. Бирден кеп матери-алны бардырыгъа тюшеди, ма шёндю бешиси турады столумда. Башхалада да алай. Аланы тин-тип, тийишли оюнуу юч кюнню ичинде чыгъарыгъа керекди», – дейди Мурат.

Мурат участкыда сотовый телефон-ланы, Интернетни болушлуккы-лары бла этилген хыйлачылыккыла кёбейип барадыла. Полицияны участка уполномоченныйлери аманлыккыны ачыкълауа кереклини ангылатады. Жору-къла-ла тийишлиликде, участкагъа сауутсуз барыгъа эркин туйю-дю. «Ол кесими эмда ишни нёгер-лерими къоркъуусулуккылары бла байламды», – деп ангылатады ушакъ нёгерибиз, орамгъа чыгъ-аргъа хазырлана.

– Былайда сквер этгендиле, алай ичинде бир чыракъ жокъду. Къарангыда уа аманлыккы этген бек тынчыды. Ма бу юйде уа орта азиялы къыралланы инсанлары тургъандыла, ала республикада наркотиклени жашырын жердеде букъдуруу бла кюрешгендиле. Аланы бизге келгенлерин бил-мей къояргъа да боллукъ эдик, билетле, фатар да Интернетни болушлугуу бла алынгандыла. Аманлыккыны ишлерин тохтаты-гъа банк система болушханды.

лериме ол эс бурмагъанды. Бир эрттенликде бизге чабып жетеди: ахчамы урладыла деп. Мычымай битеу тийишли жумушла этебиз: аманлыккыны юсюнден дежур-ныйке билдиребиз, жуукълуккыны тюкенледе камералагъа къа-райбыз. Бу ишни сагынганым, хыйлачыла адамны башын алай хайран этедиле! Ала иги психо-логладыла. Ол тишируу ахчаны банк картагъа угъай, курьерге бер-рип ашыргъанды! – дейди ушакъ нёгерибиз.

Дагъыда тюкенледен кийим-ле, аш-суу урлау бла байламлы аманлыккыны саны кёпдю. Ас-ламында ушакъ затланы урларгъа ёчдюле бузукълуккы – телефонну, наушниклени, кофени да бек сюе-диле алып кетерге неда шампу-нъланы. Урланганын терк сатып, ахча къоллу болур ючюн.

Башха жумушланы арасында газ, ток ызлагъа законсуз къошу-лууланы тыйуу, орамлада ахча тилеп айланганын тохтатыу, законсуз ишленген гаражланы ачыкълау эм башхала. «Аман-лыккыны, бузукълуккуну кёрсенг, къаты бла ётюп кеталмайса. Законну аллында хар инсан да тенгди. Бирле башхалагъа жур-мет этмей, кеслерине асыре бек басынадыла. Аланы законгъа бойсунургъа юретирге борчу-буз», – дейди Мурат.

«ПСИХОЛОГ ДА БОЛУРГЪА ТЮШЕДИ»
Адамны жашауу, къадары бир-ча туйюлдю. Бюгон юйор къо-лайлыды, насыпдыды, тамбла уа атасы, анасы ишин тас этерге, ичип башларгъа, сабийлерин кеслери алларына къояргъа да боллукъдула. Быллай юйорлени аманлыккыдан, сабийлени эр-киликлерин сакълау артыкъда магъаналды.

– Сёз ючюн, эр киши алгын кёрюнемей, бир кезиуде уа орамда къуру да кеф болуп турса неда са-бийни юсюнде кийимлери кюнню халына келишмесе, ишекли бо-ласа. Быллай шартланы тамата-лагъа билдиребиз, акъылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла инспекторлагъа да айтабыз. Бизни участкада эки инспектор барды. Полицияны участка упол-номоченныйни, законланы билген-ден сора да, психолог болургъа керекди. Адамла бла ишлеген къыйынды, жууаппдыды, аланы хар бирине жол табаргъа, энци сёлес-ширге керексе, – дейди Атабий улу.

«МЫНДА СЫНАУ ЖЫЯЛЛЫКЪСА»

Сёзсюз, нызамлыккыны, закон-луккуну сакълауда жамауат бла байламлыккыла журютоу артыкъда магъаналды. «Адамла бизни борчларыбызны ангылалдыла. Бюгонлюкде халкъны жанындан полициячылагъа хурмет уллуду, ышаныулуккуну сезебиз. Бизни эшиклерибиз ачыкъдыла, кёплери, ётюп кетмей, саламлашып барады-ла жумушларына. Полициячыны кюннюнде неда жангъ жылгъы байрамлада къаллай бир алгъыш эшитибиз! Ол а бек къуандырады, ишибиз адамлагъа керек болгъ-нын ангылалды, – дейди ушакъ нёгерибиз.

Муратны айтханына кёре, участ-ковыйни полномочиялары кенгдиле – ала ППС-ни, ГИДД-ны келечи-лери жеринде къуллуккуну къалай толтургъанларын эсепге алыргъа окъуна эркиндиле.

– Ишни кюннюбюз эрттенликде 9-19.30 сагъатха дери барады, алай кече 10 сагъатдан алгъа кет-алмайса. Бизге машина тапсыз салыннганыдан башлап, юйорде дауургъа, тюкенледен уручулукъ-гъа дери тарыгъуула келедиле. Аны айтханым, баш заманыбыз азды, арыйса. Болсада полиция-чыны усталыгъын сайлагъан жаш адамгъа уа ишни участка упол-номоченныйден башларгъа керекди, дерге сюе. Мындача билим бир жерде да алаллыккы туйюлсе: до-знавательге, оперативникге, сле-довательге керекли сынаууну былай-да жыяллыккыса, – дейди Мурат.

Бюгонлюкде уа участковыйлеге ишлерин бийик даражада толту-рууча онгла бардыла – бёлюмде жангыртуу жумушла бардырыл-гъандыла, солуу жер къуралгъан-ды, машина да берилгенди.

– Биргеме профессионалла, сынауу полициячыла ишлейдиле, алагъа не жумушну да ышаныргъа боллукъду. Тимур Махов, Жарашы-уланы Муслим, Алий Богатырев ишлерин билген, жууаппы адам-ладыла. Жаш коллегаларыбыз Алим Амшок, Мурат Крымков да терк юйренип барадыла ише, иги полициячыла боллукъларына ишексизме, – дейди Мурат.

Ушагыбызны ахырында ол кол-легаларын Полицияны участка уполномоченныйни кюнню бла алгъышлай, алагъа тёртюнюк, юй-юрлеринде ырахатлыккы тежейди, сауулуккы эм монглуккы тилейди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Хурметлеу

Нальчикде «Глади-атор» спорт комплек-се эркин тутушуудан Мечиланы Кязимни хурметине Битеурросей турнирни къууанчы ачылыуу болгъанды. Анга къыралыбызны 16 субъектинден 16 жыллары толмагъан 400-ден аслам гёжеф къатышадыла.

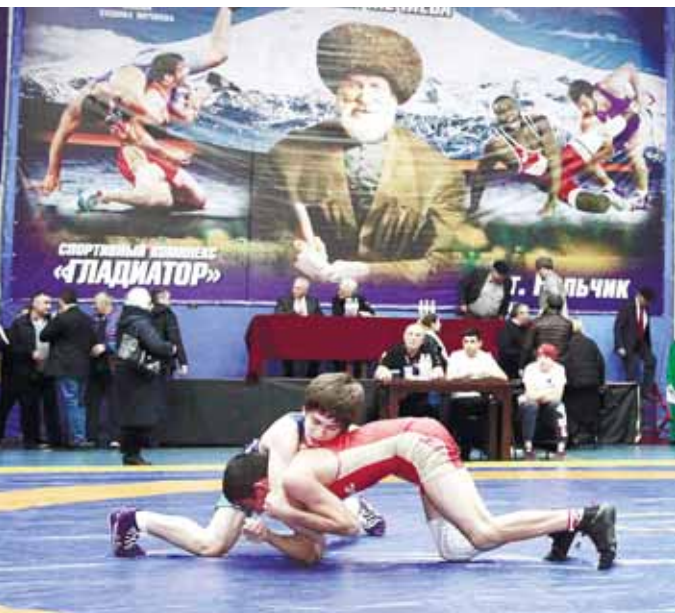
Энди – Россейни биринчилигине

Эсигизге салайыкъ, быйыл бла бу эришюу тёртюнюк кере тееди. Бу жолгъу тур-нирде хорлагъанланы уа Россейни биринчилигине къатышыр онгла бол-лукъду.

Къонакъбайланы чакъ-ырулары бла уа бери Мос-квадан, Дагъыстандан, Къарачай-Черкесден, Са-ха-Якутиядан, Севасто-польдан, Краснодардан, Ставропольдан, Чечен, Ингуш республикаладан, Адыгъедан, Астрахань, Самара, Ростов эм Тула областыладан, Ханты-Ман-сийск АО-дан жаш спортчу-

ачылыууна къатышыргъа келгенлени къауумунда уа КъМР-ни Парламенти-ни депутаты Байдаланы Далхат, КъМР-ни спорт министрини орунбасары Аналаны Аслан, КъМР-ни Правительствосуну Пред-седателини советниги Кур-данланы Юзейир, КъМР-ни Дин управлениасыны таматасыны орунбасары Мисирланы Хызыр, поэт-лерибиз, маданиятыбызны келечилери, алиментрибиз, жамауат къуллуккычулары-быз да бар эдиле.

Биринчи сёз а Къабар-ты-Малкъарны къадийи туудугъу Мечиланы Тау-ка сёлешгенди. Ол жаш спортчулагъа аппасыны сыйын кёрюп, эришюулеге къатышыргъа келгенлери ючюн ырызлыгын бил-диргенди.

– Хар биригиз да жети-шмилли болургузуну тежей-ме. Алай хорламасагъыз да бек жарымсагъыз кюреш-тиз. Бу спортду. Алда сизни кеп сөрмешле бла хор-ламли сакълайдыла. Бир заманда да башыгъызы энише иймегиз, – дегенди Таука Асхатович.

– Кязим ёз милетини жарсыуларын, къайгыла-рын жорегинден ётдюре, аланы юслеринден назму-ла тагъа, башхалагъа да ту-ра эте жашагъанды. Къа-барты-Малкъарны жеринде биринчи атламларыгъызы этип, жетишмилли бола ба-рыгъыз, – дегенди кесини алгъыш сёздюнде КъМР-ни халкъ поэти Созайланы Ахмат.

КъМР-ни Спорт мини-стерствосуну атындан а Аналаны Аслан сёлешген-ди. Ол спортну уллу дуня-сына биринчи атламла эте тебиреген тёлөгю эрн-мегенлей, этген муратла-рыны жолунда тохтаусуз ишленгенлей турурларын тилегенди.

– Къыйналмай, жарау этмей жетишмилли болургъа къыйынды. Аны себепли хайт дегиз, – дегенди ол.

Андан сора уа респу-бликада спортну айныты-ула салгъан къыйынлары ючюн Мечиланы Кязим атлы фондуну эсде къа-лырча саугъала бла Черек районну спорт школуну таматасы Уяналаны Азрет да саугъалагъанды.

Эришюле байрым кюн бошаллыккыдыла. Спортну сыйгенлени кюн сайын алагъа къарар онгла барды.

– Къыйналмай, жарау этмей жетишмилли болургъа къыйынды. Аны себепли хайт дегиз, – дегенди ол. Андан сора уа респу-бликада спортну айныты-ула салгъан къыйынлары ючюн Мечиланы Кязим атлы фондуну эсде къа-лырча саугъала бла Черек районну спорт школуну таматасы Уяналаны Азрет да саугъалагъанды.

Эришюле байрым кюн бошаллыккыдыла. Спортну сыйгенлени кюн сайын алагъа къарар онгла барды.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Жоралау

Кюз артыны жашырынлыккыларына тюшондюрюю

Хасанияны Фрииланы Рамазанны атын журю-ген 16-чы номерли мектебинде бу кюнледе кюз-ню байрамын ётдюргендиле. Бек алгъа туугъан кюнлери болгъанланы алгышлагъандыла. Жылны бу заманына жоралау, окъуучула кёр-мючле да къурагъандыла. Хар бирини къатын-да уа классны келечиси этилген ишни юсюнден хапар айтханды.

Окъуучуланы мектепни директору Къалабекланы Любовь Хусейиновна ал-гышлагъанды, аны юйре-ти иш жаны бла орунба-

сары Холамханланы Юлия Хасымовна, устаз Улбашла-ны Джамиля уа кюз арты-ны юсюнден кеп сейирлик шартла билдиргендиле.

Къабыргъада «Алтын кюз», «Сау кел, алтын кюз!», «Кюз келгени бла алгышлайбыз» деген баш-лары бла газетле тагъылып-дыла. Аланы хар класс кеси жарашдыргъанды. Стола-лада, полда да «Кюнню халы бюгон», «Бизни шухъ юйорюбюз», «Элибиз кюз артында», «Ол», «Кюзню кюз!» деген белгилери» деген баш-лары бла, сабийле кеслери айтханды, «чыгъармала» кёрюнедиле. Аланы ишлер-ге окъуучула пластилинни, карандашны, кумачны да хайырлангандыла. Агъач-

дан, къагъытладан, чапы-рактладан бла кюз арты тирликден да сейирлик затла ишлеп, кёрмючге чыгаргъандыла.

Бу жол а сабийле кюз ар-тында туугъан тенглерине саугъаланы кеси къолла-ры бла этип бергендиле. Башланган классланы барыны да окъуучуларыны ишлерин энци белгилеп айтырча эди. Ала гитче болганлыккыгъа, терен философия оюмлу ишле жарашдыргъандыла.

Ол кюн окъуучулагъа та-бийгъатны белгилерини, кюз артыны кёгетлерини, ала неге жарагъанлары-ны юслеринден да дерсле берилгендиле. Сабийле на-змуда да айтхандыла, сахна оюн да кёргозтгендиле, жырлагъан да этгендиле. Ахырында уа ата-анала аламан байрам ючюн окъу-уюню башчыларына бла устазларына жорек ырыз-лыккыларын билдиргендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Сурагланы автор алгъанды.

Белгилеу

Мадарымлылагъа – тутхучулуккы

Кёп болмай Нальчикде «Мой бизнес» республика-лы арада бардырылган алы адам жюзишери минг сом-гъа тийишли болгъандыла. Ала кеслери бир тюрлю иш-бла кюрешире сюйген эм проектлери эм къыймат-лылагъа саналгъан жаш адамладыла.

айнытуу министрство-су бардырады. Анга жаш предпринимательге къы-тышадыла. Грант алыр ючюн, «ВКонтакте» социал сетде, «МикроStartUp для самозан-ятых» биригиуде регистра-цияны ётерге эм кесини энци бетинде репост этерге эм акция баргъанын жазар-гъа тийишлиди.

27 адам грантлагъа тийи-шли болгъандыла. Саулай алып айтханда, кюнурсда 40 саугъаны къытаргъа боллукъду. Ке-лир заманда энтта да аны эки кесеги ётерикди. Анга къатышыргъа сюйгенле «Мой бизнес» арада эс-гертиуде алыргъа да бол-лукъдула.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЛЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаппы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приёмный – 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаппы секретарь – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62, Корректорла – 42-63-52.

Редакция авторла бла къагъат журютемейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка къайтарылмайдыла. Газетле басмаланган материаллада айтылган аюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Аладала айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законну тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаппыдыла.

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службысы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Газетлени ислерине тапшыруу ючюн КъМР-ни почта связны федерал Управлениасы жууаппыды.
Телефонла: 76-01-21
Газетлени розничка саткы ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаппыды.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикте кере 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГЪАНЫ:
Курданланы Сулейман – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кегенчиланы Зульфия – жууаппы секретарыны орунбасарлары; Тельяланы Валентина (1-чи бет), Зезаланы Лида (2-чи бет), Ахматланы Лиоза (3,4-чи бетле) – корректорла.
Тиражы 1453 экз. Заказ № 2313
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕС:
360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru